

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 września 2018 roku

Sąd Okręgowy w Częstochowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Marzena Górczyńska-Bebłot

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Oliwia Rajewska

po rozpoznaniu w dniu 20 września 2018 roku w Częstochowie

sprawy D. H. i P. H.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o umorzenie składek

na skutek odwołania D. H. i P. H.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 18 września 2017 roku Nr RED-UM-268 (...)

z dnia 18 września 2017 roku Nr RED-UM-269 (...)

z dnia 30 października 2017 roku Nr RED-UM-270 (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z dnia 30 października 2017 roku Nr (...)

i umarza odwołującemu P. H. należności z tytułu składek na:

a) **ubezpieczenia społeczne za okres od marca 2008 roku do stycznia 2009 roku w łącznej kwocie 9.302,75 zł (dziewięć tysięcy trzysta dwa złote siedemdziesiąt pięć groszy), w tym z tytułu składek kwotę 5 354,75 zł (pięć tysięcy trzysta pięćdziesiąt cztery złote siedemdziesiąt pięć groszy) i z tytułu odsetek liczonych na dzień 12 stycznia 2015 roku kwotę 3 948,00 zł (trzy tysiące dziewięćset czterdzieści osiem złotych),**

b) **Fundusz Pracy za okres od marca 2008 roku do stycznia 2009 roku w łącznej kwocie 833,22 zł (osiemset trzydzieści trzy złote dwadzieścia dwa grosze), w tym z tytułu: składek kwotę 480,22 zł (czterysta osiemdziesiąt złotych dwadzieścia dwa grosze) i z tytułu odsetek liczonych na dzień 12 stycznia 2015 roku kwotę 353,00 zł (trzysta pięćdziesiąt trzy złote);**

2. oddala odwołanie P. H. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z dnia 18 września 2017 roku Nr (...);

3. oddala odwołanie D. H. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z dnia 18 września 2017 roku Nr (...);

4. odstępuje od obciążenia odwołujących kosztami zastępstwa procesowego pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S..

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 września 2017 roku, nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił D. H. umorzenia należności z tytułu składek na:

- a. ubezpieczenia społeczne za okres od listopada 2005 roku do marca 2006 roku w łącznej kwocie 4.151,06 zł, w tym z tytułu składek 2.019,06 zł oraz z tytułu odsetek liczonych na dzień 13 stycznia 2015 roku 2.132,00 zł;
- b. Fundusz Pracy za okres od listopada 2005 roku do marca 2006 roku w łącznej kwocie 289,58 zł, w tym z tytułu składek 143,58 zł oraz z tytułu odsetek liczonych na dzień 13 stycznia 2015 roku 146,00 zł.

Decyzją z dnia 18 września 2017 roku, nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił P. H. umorzenia należności z tytułu składek na:

- a. ubezpieczenia społeczne za okres od listopada 2005 roku do grudnia 2007 roku w łącznej kwocie 25.987,54 zł, w tym z tytułu składek 13.303,54 zł oraz z tytułu odsetek liczonych na dzień 13 stycznia 2015 roku 12.684,00 zł;
- b. ubezpieczenie zdrowotne za lipiec 2006 roku, marzec 2007 roku i okres od września do grudnia 2007 roku w łącznej kwocie 380,73 zł, w tym z tytułu składek 212,73 zł oraz z tytułu odsetek liczonych na dzień 13 stycznia 2015 roku 168,00 zł;
- c. Fundusz Pracy za okres od listopada 2005 roku do marca 2006 roku w łącznej kwocie 1.892,62 zł, w tym z tytułu składek 969,62 zł oraz z tytułu odsetek liczonych na dzień 13 stycznia 2015 roku 923,00 zł.

Decyzją z dnia 30 października 2017 roku, nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił P. H. umorzenia należności z tytułu składek na:

- a. ubezpieczenia społeczne za okres od marca 2008 roku do stycznia 2009 roku w łącznej kwocie 9.302,75 zł, w tym z tytułu składek 5.354,75 zł oraz z tytułu odsetek liczonych na dzień 12 stycznia 2015 roku 3.948,00 zł;
- b. Fundusz Pracy za okres od marca 2008 roku do stycznia 2009 roku w łącznej kwocie 833,22 zł, w tym z tytułu składek 480,22 zł oraz z tytułu odsetek liczonych na dzień 12 stycznia 2015 roku 353,00 zł.

W uzasadnieniach decyzji organ rentowy wskazał, że każdorazowo po złożeniu przez ubezpieczonych wniosku o umorzenie nieopłaconych należności na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność, tzw. „ustawa abolicyjna”, wydawał decyzję określającą warunki umorzenia należności. Od decyzji tych ubezpieczeni nie odwoływali się, w związku

z czym stały się one ostateczne. W dalszej kolejności organ rentowy wskazał, że zgodnie z art. 1 ust. 10 ustawy abolicyjnej, warunkiem umorzenia należności,

o których mowa w art. 1 ust. 6 ustawy jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji

o umorzeniu należności, zobowiązań z tytułu składek, które nie podlegają umorzeniu na podstawie w/w ustawy, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału ZUS, naczelnika Urzędu Skarbowego lub komornika sądowego. W myśl art. 1 ust. 11 ustawy abolicyjnej, niepodlegające umorzeniu należności podlegają spłacie w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji określającej warunki umorzenia należności. Ponieważ w wyniku postępowań wyjaśniających stwierdzono, że ubezpieczeni nie spełnili wskazanego powyżej warunku, tj. w określonym terminie nie spłacili należności nie podlegających umorzeniu, należało orzec jak w sentencjach decyzji.

Odwołania od powyższych decyzji wnieśli D. i P. H., domagając się ich zmiany i umorzenia spornych należności.

W uzasadnieniu swojego odwołania D. H. podniosła, że pomimo jej dociekań, organ rentowy nie udzielił jej informacji o wysokości zaległości uniemożliwiających umorzenie pozostałych składek, zaś wszystkie zaświadczenia stwierdzające brak zadłużenia z tytułu składek pozwalały jej uznać, że zostały spełnione warunki umorzenia zaległości.

Z kolei P. H. wskazał, że po otrzymaniu decyzji określających wysokość należności, które będą podlegały umorzeniu po uregulowaniu należności niepodlegających umorzeniu, wystąpił do organu rentowego z pismem w sprawie ustalenia wysokości należności niepodlegających umorzeniu, w odpowiedzi na które został poinformowany, że na koncie o danych identyfikacyjnych NIP (...) oraz PESEL (...) brak jest należności niepodlegających umorzeniu, nieobjętych postępowaniem o umorzeniu. Dopiero później okazało się, że pracownik udzielający powyższej informacji pominął dane o należnościach ze spółki cywilnej, a tym samym wprowadził go w błąd. Nadto odwołujący zwrócił uwagę, że organ rentowy nigdy nie podnosił, że na jego koncie istnieje jakakolwiek zaległość.

W odpowiedziach na odwołania organ rentowy wnosił o ich oddalenie, powołując się na argumentację zawartą w uzasadnieniach zaskarżonych decyzji oraz o zasądzenie od odwołujących na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

W okresie od 1 listopada 1999 roku do 31 lipca 2007 roku D. i P. H. prowadzili spółkę cywilną (...), której byli jedynymi wspólnikami.

W ramach prowadzonej spółki (...) posługiwała się następującymi danymi identyfikacyjnymi: NIP (...), REGON (...) oraz PESEL (...), zaś P. H. posługiwał się danymi identyfikacyjnymi: NIP (...), REGON (...) oraz PESEL (...). Po zakończeniu działalności przez spółkę, P. H. rozpoczął prowadzenie na własny rachunek pozarolniczej działalności gospodarczej pod firmą (...) P. H.

w M. i prowadził ją do dnia 30 listopada 2010 roku. W ramach prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej P. H. posługiwał się następującymi danymi identyfikacyjnymi: NIP (...) oraz REGON (...). W powyższych okresach D. i P. H. podlegali obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym oraz ubezpieczeniu zdrowotnemu odpowiednio z tytułu prowadzenia spółki cywilnej i pozarolniczej działalności gospodarczej, przy czym ponieważ okresowo „wychodzili” z tych ubezpieczeń w związku z zawieraniem umów o pracę nakładczą, co później zostało skutecznie zakwestionowane przez organ rentowy, powstały po ich stronie zaległości z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, a w przypadku P. H. również ubezpieczenie zdrowotne.

(v. akta rentowe oraz wyjaśnienia odwołujących k. 46verte-47)

W dniu 13 stycznia 2015 roku D. H. złożyła w organie rentowym wnioski o umorzenie na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku

o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność, nieopłaconych należności na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe za cały okres objęty ustawą. W treści wniosku jako dane identyfikacyjne płatnika odwołująca wskazała numery NIP, REGON i PESEL. Po rozpoznaniu powyższego wniosku, decyzją z dnia 12 czerwca 2015 roku, nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. określił, że według stanu na dzień 13 stycznia 2015 roku umorzeniu będą podlegały należności z tytułu składek na:

a. ubezpieczenia społeczne za okres od listopada 2005 roku do marca 2006 roku w łącznej kwocie 4.151,06 zł, w tym z tytułu składek 2.019,06 zł oraz z tytułu odsetek liczonych na dzień 13 stycznia 2015 roku 2.132,00 zł;

b. Fundusz Pracy za okres od listopada 2005 roku do marca 2006 roku w łącznej kwocie 289,58 zł, w tym z tytułu składek 143,58 zł oraz z tytułu odsetek liczonych na dzień 13 stycznia 2015 roku 146,00 zł (pkt I decyzji).

W punkcie II decyzji wskazano, że warunkiem umorzenia w/w należności jest spłata należności niepodlegających umorzeniu, które należy uregulować w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji, wraz z odsetkami naliczonymi do dnia wpłaty włącznie, zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych oraz wydanym na jej podstawie rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 kwietnia 2008 roku w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru jest zobowiązany ZUS.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wytłuszczonym drukiem wskazał, że w toku postępowania wyjaśniającego ustalono, że D. H. posiada zarówno należności podlegające umorzeniu w myśl zapisów ustawy abolicyjnej, określone w pkt I sentencji decyzji, jak i należności niepodlegające umorzeniu.

Pismem z dnia 12 czerwca 2015 roku, doręczonym D. H. w dniu 22 czerwca 2015 roku razem z opisaną powyżej decyzją, organ rentowy dodatkowo poinformował ubezpieczoną, że warunkiem umorzenia należności jest opłacenie wszystkich należności niepodlegających umorzeniu w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji określającej warunki umorzenia należności lub zawarcie w tym terminie umowy o rozłożeniu na raty lub odroczeniu terminu płatności tych należności. W treści pisma wytłuszczonym drukiem wskazano, że informację o kwocie należności niepodlegających umorzeniu D. H. otrzyma w Wydziale Rozliczeń Kont Płatników Składek tutejszego Oddziału ZUS, a osobą odpowiedzialną za udzielenie jej tej informacji jest A. S., tel. (...), I piętro, pok. (...).

Po otrzymaniu decyzji i pisma z dnia 12 czerwca 2015 roku, D. H. nie podjęła żadnych czynności w celu ustalenia wysokości jej indywidualnych zaległości składkowych nie podlegających umorzeniu.

W terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji określającej warunki umorzenia zaległości składkowych, odwołująca nie spłaciła należności nie podlegających umorzeniu.

(v. akta rentowe, wyjaśnienia ubezpieczonej k. 46verte-47)

W dniu 12 stycznia 2015 roku P. H. złożył w organie rentowym wniosek o umorzenie na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku

o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność, nieopłaconych należności na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe za cały okres objęty ustawą, wynikających

z prowadzenia przez niego pozarolniczej działalności gospodarczej pod firmą (...) P. H. w M.. W treści wniosku jako dane identyfikacyjne płatnika odwołujący wskazał numery NIP (...) i PESEL (...). Po rozpoznaniu powyższego wniosku, decyzją z dnia 11 czerwca 2015 roku, nr 28 Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. określił, że według stanu na dzień 12 stycznia 2015 roku umorzeniu będą podlegały należności z tytułu składek na:

a. ubezpieczenia społeczne za okres od marca 2008 roku do stycznia 2009 roku w łącznej kwocie 9.302,75 zł, w tym z tytułu składek 5.354,75 zł oraz z tytułu odsetek liczonych na dzień 12 stycznia 2015 roku 3.948,00 zł;

b. ubezpieczenie zdrowotne – 0,00 zł;

c. Fundusz Pracy za okres od marca 2008 roku do stycznia 2009 roku w łącznej kwocie 833,22 zł, w tym z tytułu składek 480,22 zł oraz z tytułu odsetek liczonych na dzień 12 stycznia 2015 roku 353,00 zł (pkt I decyzji).

W punkcie II decyzji wskazano, że warunkiem umorzenia w/w należności jest spłata należności niepodlegających umorzeniu, które należy uregulować w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji, wraz z odsetkami naliczonymi do dnia wpłaty włącznie, zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych oraz wydanym na jej podstawie rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 kwietnia 2008 roku w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru jest zobowiązany ZUS.

Odpis powyższej decyzji został doręczony P. H. w dniu 17 czerwca 2015 roku.

Po otrzymaniu powyższej decyzji, pismem z dnia 18 czerwca 2015 roku, ubezpieczony zwrócił się do organu rentowego z wnioskiem o podanie mu wysokości niepodlegających umorzeniu – nieobjętych postępowaniem o umorzenie, które musi uregulować w terminie 12 miesięcy od uprawomocnienia się decyzji. We wstępnej części pisma odwołujący wskazał, że dotyczy ono sprawy (...), decyzja nr (...) w sprawie umorzenia należności.

W odpowiedzi na powyższe organ rentowy pismem z dnia 17 lipca 2015 roku poinformował P. H., że na koncie o danych identyfikacyjnych NIP (...) oraz PESEL (...) brak jest należności niepodlegających umorzeniu, nieobjętych postępowaniem o umorzenie. W treści pisma zaznaczono, że dotyczy ono wydanej decyzji nr (...).

(v. akta rentowe, kopia pisma ubezpieczonego z dnia 18 czerwca 2015 roku
i odpowiedzi organu rentowego z dnia 17 lipca 2015 roku k. 4 i 8 akt sprawy IV U 575/18)

W dniu 13 stycznia 2015 roku P. H. złożył w organie rentowym wniosek o umorzenie na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku

o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność, nieopłaconych należności na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe za cały okres objęty ustawą, wynikających

z prowadzenia przez niego pozarolniczej działalności gospodarczej w formie spółki cywilnej (...). W treści wniosku jako dane identyfikacyjne płatnika odwołujący wskazał numery NIP (...), REGON (...) i PESEL (...). Po rozpoznaniu powyższego wniosku, decyzją z dnia 12 czerwca 2015 roku, nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. określił, że według stanu na dzień 13 stycznia 2015 roku umorzeniu będą podlegały należności z tytułu składek na:

a. ubezpieczenia społeczne za okres od listopada 2005 roku do grudnia 2007 roku w łącznej kwocie 25.987,54 zł, w tym z tytułu składek 13.303,54 zł oraz z tytułu odsetek liczonych na dzień 13 stycznia 2015 roku 12.684,00 zł;

b. ubezpieczenie zdrowotne za lipiec 2006 roku, marzec 2007 roku i okres od września do listopada 2007 roku w łącznej kwocie 380,73 zł, w tym z tytułu składek 212,73 zł oraz z tytułu odsetek liczonych na dzień 13 stycznia 2015 roku 168,00 zł;

c. Fundusz Pracy za okres od listopada 2005 roku do marca 2006 roku w łącznej kwocie 1.892,62 zł, w tym z tytułu składek 969,62 zł oraz z tytułu odsetek liczonych na dzień 13 stycznia 2015 roku 923,00 zł (pkt I decyzji).

W punkcie II decyzji wskazano, że warunkiem umorzenia w/w należności jest spłata należności niepodlegających umorzeniu, które należy uregulować w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji, wraz z odsetkami naliczonymi do dnia wpłaty włącznie, zgodnie z zasadami określonymi w ustawie

o systemie ubezpieczeń społecznych oraz wydanym na jej podstawie rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 kwietnia 2008 roku w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru jest zobowiązany ZUS.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wytłuszczonym drukiem wskazał, że w toku postępowania wyjaśniającego ustalono, że P. H. posiada zarówno należności podlegające umorzeniu w myśl zapisów ustawy abolicyjnej, określone w pkt I sentencji decyzji, jak i należności niepodlegające umorzeniu.

Pismem z dnia 12 czerwca 2015 roku, doręczonym P. H. w dniu 22 czerwca 2015 roku razem z opisaną powyżej decyzją, organ rentowy dodatkowo poinformował ubezpieczonego, że warunkiem umorzenia należności jest opłacenie wszystkich należności niepodlegających umorzeniu w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji określającej warunki umorzenia należności lub zawarcie w tym terminie umowy o rozłożeniu na raty lub odroczeniu terminu płatności tych należności. W treści pisma wytłuszczonym drukiem wskazano, że informację

o kwocie należności niepodlegających umorzeniu D. H. otrzyma w Wydziale Rozliczeń Kont Płatników Składek tutejszego Oddziału ZUS, a osobą odpowiedzialną za udzielenie jej tej informacji jest A. S., tel. (...), I piętro, pok. 108.

Po otrzymaniu decyzji i pisma z dnia 12 czerwca 2015 roku P. H. nie podjął żadnych czynności w celu ustalenia wysokości jego indywidualnych zaległości składkowych nie podlegających umorzeniu, wynikających z decyzji nr (...).

W terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się w/w decyzji określającej warunki umorzenia zaległości składkowych, odwołujący nie spłacił należności nie podlegających umorzeniu.

(v. akta rentowe, wyjaśnienia ubezpieczonego k. 47)

W dniu 6 września 2018 roku P. H. wpłacił na rachunek nieistniejącej już spółki cywilnej (...) kwotę 300,00 zł i następnie w dniu 20 września 2018 roku kwotę 200,00 zł, na poczet składek na ubezpieczenie zdrowotne za lipiec 2006 roku, marzec 2007 roku i okres od września do listopada 2007 roku oraz na Fundusz Pracy za luty 2005 roku, które organ rentowy rozdysonował zgodnie z jego wnioskiem.

(v. dowód wpłaty k. 49, kopia dowodu wpłaty k. 57, pismo organu rentowego z dnia 19 września 2018 roku k. 53-56, wyjaśnienia odwołujących k. 58)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania częściowo zasługują na uwzględnienie.

Ustalony w niniejszej sprawie stan faktyczny, w tym fakt niespłacenia przez D. i P. H. w terminie niepodlegających umorzeniu należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy, jest między stronami niesporny, a rozstrzygnięcie niniejszej sprawy sprowadza się jedynie do dokonania jego właściwej oceny prawnej.

Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. z 2012 roku, poz. 1551), na wniosek osoby podlegającej w okresie od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 28 lutego 2009 roku obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności w rozumieniu art. 8 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 roku nr 205, poz. 1585 ze zm.):

1) która przed dniem 1 września 2012 roku zakończyła prowadzenie pozarolniczej działalności i nie prowadzi jej w dniu wydania decyzji, o której mowa w ust. 8,

2) innej niż wymieniona w pkt 1

- umarza się nieopłacone składki na te ubezpieczenia za okres od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 28 lutego 2009 roku oraz należne od nich odsetki za zwłokę, opłaty prolongacyjne, koszty upomnienia, opłaty dodatkowe, a także koszty egzekucyjne naliczone przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

Umorzenie należności, o których mowa w ust. 1, skutkuje umorzeniem nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy za ten sam okres oraz należnych od nich, za ten sam okres, odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego (ust. 6).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję określającą warunki umorzenia, w której ustala także kwoty należności, o których mowa w ust. 1 i 6, z wyłączeniem kosztów egzekucyjnych (ust. 8).

Warunkiem umorzenia należności, o których mowa w ust. 1 i 6, jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji, o której mowa w ust. 13 pkt 1, niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur Pomostowych, za okres od dnia 1 stycznia 1999 roku, do opłacenia których zobowiązana jest osoba prowadząca pozarolniczą działalność lub płatnik składek,

o którym mowa w ust. 2, oraz należnych od tych składek odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego (ust. 10).

Niepodlegające umorzeniu należności, o których mowa w ust. 10, podlegają spłacie w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w ust. 8 (ust. 11).

W przypadku, gdy w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji,

o której mowa w ust. 8, niepodlegające umorzeniu należności, z wyłączeniem składek finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, zostaną rozłożone na raty albo zostanie odroczone termin ich płatności, warunek,

o którym mowa w ust. 10, uważa się za spełniony po ich opłaceniu (ust. 12).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję o:

1) umorzeniu należności, o których mowa w ust. 1 i 6 - po spełnieniu warunku, o którym mowa w ust. 10, z uwzględnieniem ust. 7, 11 i 12, lub

2) odmowie umorzenia należności, o których mowa w ust. 1 i 6 - w przypadku niespełnienia warunku, o którym mowa w ust. 10, z uwzględnieniem ust. 7, 11 i 12 (ust. 13).

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy jednoznacznie wskazuje, że na dzień złożenia wniosku o umorzenie należności oraz na dzień wydania przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. decyzji z dnia 12 czerwca 2015 roku, nr (...) D. H. posiadała niepodlegające umorzeniu zaległości z tytułu składek, wobec czego organ rentowy prawidłowo wydał decyzję warunkową, że umorzeniu będą podlegały należności z tytułu składek na:

a. ubezpieczenia społeczne za okres od listopada 2005 roku do marca 2006 roku w łącznej kwocie 4.151,06 zł, w tym z tytułu składek 2.019,06 zł oraz z tytułu odsetek liczonych na dzień 13 stycznia 2015 roku 2.132,00 zł;

b. Fundusz Pracy za okres od listopada 2005 roku do marca 2006 roku w łącznej kwocie 289,58 zł, w tym z tytułu składek 143,58 zł oraz z tytułu odsetek liczonych na dzień 13 stycznia 2015 roku 146,00 zł,

pod warunkiem spłaty przez ubezpieczoną w terminie 12 miesięcy od uprawomocnienia się tej decyzji, należności niepodlegających umorzeniu.

O konieczności uiszczenia wszystkich niepodlegających umorzeniu należności, odwołująca została dodatkowo poinformowana przez organ rentowy pismem z dnia 12 czerwca 2015 roku, doręczonym jej równocześnie z w/w decyzją w dniu 22 czerwca 2015 roku, zawierającym także precyzyjne pouczenie, gdzie może ona uzyskać informację o wysokości tych należności (podano imię i nazwisko oraz nr telefonu osoby odpowiedzialnej za udzielenie jej informacji w tym przedmiocie).

Pomimo powyższego w zakreślonym terminie D. H. nie uregulowała powyższych należności.

Skoro zatem ubezpieczona nie wypełniła w zakreślonym terminie warunków umorzenia zaległości składkowych określonych w decyzji ZUS z dnia 12 czerwca 2015 roku, a wynikających wprost z przytoczonych powyżej przepisów ustawy z dnia

9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność, to organ rentowy prawidłowo zaskarżoną decyzją z dnia 18 września 2017 roku odmówił D. H. umorzenia należności z tytułu zaległych składek na mocy art. 1 ust. 13 pkt 2 w/w ustawy.

Jednocześnie bezzasadny jest podniesiony przez ubezpieczoną w odwołaniu zarzut, że pomimo jej dociekań, organ rentowy nie udzielił jej informacji o wysokości zaległości uniemożliwiających umorzenie pozostałych składek, zaś wszystkie zaświadczenia stwierdzające brak zadłużenia z tytułu składek pozwalały jej uznać, że zostały spełnione warunki umorzenia zaległości.

Przede wszystkim zwraca tu uwagę sama treść decyzji z dnia 12 czerwca 2015 roku, w której wytłuszczonym drukiem wskazano, że w toku postępowania wyjaśniającego ustalono, że D. H. posiada zarówno należności podlegające umorzeniu

w myśl zapisów ustawy abolicyjnej, określone w pkt I sentencji decyzji, jak i należności niepodlegające umorzeniu. Co więcej, do decyzji tej organ rentowy załączył pismo z dnia 12 czerwca 2015 roku, w którym dodatkowo poinformował ubezpieczoną, że warunkiem umorzenia należności jest opłacenie wszystkich należności niepodlegających umorzeniu w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji określającej warunki umorzenia należności lub zawarcie w tym terminie umowy o rozłożeniu na raty lub odroczeniu terminu płatności tych należności.

Zdaniem Sądu Okręgowego, po zapoznaniu się z treścią powyższych pism, każda racjonalnie myśląca osoba musiała uzyskać świadomość, że obok wskazanych w pkt I decyzji z dnia 12 czerwca 2015 roku należności podlegających umorzeniu, posiada ona również należności niepodlegające umorzeniu. W tej sytuacji, wyłącznie od wykazania przez samą odwołującą elementarnej wręcz dbałości o własne interesy, tj. zasięgnięcia we wskazanym przez organ rentowy miejscu informacji o wysokości należności niepodlegających umorzeniu i następnie uiszczenia tych należności w określonym terminie, zależało, czy podlegające umorzeniu należności faktycznie będą mogły zostać umorzone.

W niniejszej sprawie D. H. takiej podstawowej dbałości o własne interesy nie wykazała, skutkiem czego zaskarżoną decyzję z dnia 18 września 2017 roku, nr (...) należy uznać za prawidłową.

Z dokładnie takich samych przyczyn za prawidłową należy uznać decyzję z dnia 18 września 2017 roku, nr (...) dotyczącą P. H.. Również on na dzień złożenia wniosku o umorzenie należności oraz na dzień wydania przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. decyzji z dnia 12 czerwca 2015 roku, nr (...) posiadał niepodlegające umorzeniu zaległości z tytułu składek, wobec czego organ rentowy prawidłowo wydał decyzję warunkową, że umorzeniu będą podlegały należności z tytułu składek na:

a. ubezpieczenia społeczne za okres od listopada 2005 roku do grudnia 2007 roku w łącznej kwocie 25.987,54 zł, w tym z tytułu składek 13.303,54 zł oraz z tytułu odsetek liczonych na dzień 13 stycznia 2015 roku 12.684,00 zł;

b. ubezpieczenie zdrowotne za lipiec 2006 roku, marzec 2007 roku i okres od września do listopada 2007 roku w łącznej kwocie 380,73 zł, w tym z tytułu składek 212,73 zł oraz z tytułu odsetek liczonych na dzień 13 stycznia 2015 roku 168,00 zł;

c. Fundusz Pracy za okres od listopada 2005 roku do marca 2006 roku w łącznej kwocie 1.892,62 zł, w tym z tytułu składek 969,62 zł oraz z tytułu odsetek liczonych na dzień 13 stycznia 2015 roku 923,00 zł (pkt I decyzji),

pod warunkiem spłaty przez ubezpieczonego w terminie 12 miesięcy od uprawomocnienia się tej decyzji, należności niepodlegających umorzeniu.

Także w powyższej decyzji wytłuszczonym drukiem wskazano że w toku postępowania wyjaśniającego ustalono, że P. H. posiada zarówno należności podlegające umorzeniu w myśl zapisów ustawy abolicyjnej, określone w pkt I sentencji decyzji, jak i należności niepodlegające umorzeniu. Podobnie jak

w przypadku decyzji dotyczącej D. H., także i do w/w decyzji organ rentowy załączył pismo z dnia 12 czerwca 2015 roku, w którym dodatkowo poinformował ubezpieczonego, że warunkiem umorzenia należności jest opłacenie wszystkich należności niepodlegających umorzeniu w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji określającej warunki umorzenia należności lub zawarcie w tym terminie umowy o rozłożeniu na raty lub odroczeniu terminu płatności tych należności.

W konsekwencji należy przyjąć, że analogicznie jak D. H., odwołujący dysponował pełną wiedzą, że obok należności podlegających umorzeniu, posiada również należności niepodlegające umorzeniu, których terminowe uiszczenie jest niezbędnym warunkiem umorzenia pozostałych należności. Nie zasługuje przy tym na uwzględnienie stanowisko odwołującego, że po otrzymaniu decyzji określających wysokość należności, które będą podlegały umorzeniu po uregulowaniu należności niepodlegających umorzeniu, wykazał należytą staranność i dowiadywał się o wysokość należności niepodlegających umorzeniu, ale został wprowadzony w błąd przez organ rentowy, który pismem z dnia 17 lipca 2015 roku poinformował go, że takich zaległości nie posiada.

Owszem, w dniu 18 czerwca 2015 roku ubezpieczony wystosował do organu rentowego pismo z zapytaniem o wysokość należności niepodlegających umorzeniu, jednakże w jego treści wyraźnie i jednoznacznie wskazał, że dotyczy ono tylko decyzji nr (...). Nadto pismo to wystosował on do organu rentowego w dniu 18 czerwca 2015 roku, podczas gdy decyzję z dnia 12 czerwca 2015 roku, nr (...) otrzymał dopiero w dniu 22 czerwca 2015 roku, a więc siłą rzeczy nie mogło ono dotyczyć tejże decyzji. W konsekwencji również odpowiedź organu rentowego z dnia 17 lipca 2015 roku, w której także powołano się wyłącznie na decyzję nr (...), nie mogła dotyczyć niepodlegających umorzeniu zaległości wynikających z decyzji z dnia 12 czerwca 2015 roku, nr (...). Jeśli zaś ubezpieczony, pomimo braku ku temu jakichkolwiek racjonalnych przesłanek, poczynił takie założenie, to jest to uczynił to na własną odpowiedzialność, a nie skutek wprowadzenia go w błąd przez organ rentowy.

Za wadliwą należy natomiast zdaniem Sądu Okręgowego uznać decyzję organu rentowego z dnia 30 października 2017 roku, nr (...).

Przede wszystkim należy zwrócić uwagę, że poprzedzająca tą decyzją decyzja z dnia 11 czerwca 2015 roku, nr (...), odmiennie niż opisane powyżej decyzje z dnia 12 czerwca 2015 roku, nie zawierała w swej treści żadnej informacji, aby P. H. posiadał jakiegokolwiek należności niepodlegające umorzeniu. Owszem, w pkt II decyzji wskazano, że warunkiem umorzenia należności wymienionych w pkt I jest spłata należności niepodlegających umorzeniu, niemniej zapis ten stanowi wprost powtórzenie zapisów ustawy abolicyjnej i bez dodatkowej informacji dla ubezpieczonego, że takie niepodlegające umorzeniu należności posiada, może on pozostawać przeświadczony, że informacja ta stanowi jedynie dopełnienie wymogów formalnych decyzji i nie odnosi się do jego konkretnego przypadku. Co więcej, do decyzji z dnia 11 czerwca 2015 roku, odmiennie niż do decyzji z dnia 12 czerwca 2015 roku, nie została załączona informacja, gdzie ubezpieczony mógłby zasięgnąć informacji o wysokości zaległości składkowych niepodlegających umorzeniu. Tego rodzaju informacja nie została również nigdy P. H. udzielona odrębnym pismem. Wręcz przeciwnie, pismem z dnia 17 lipca 2015 roku, organ rentowy wprost poinformował go, że na koncie o danych identyfikacyjnych NIP (...) oraz PESEL (...) brak jest należności niepodlegających umorzeniu, nieobjętych postępowaniem o umorzeniu. Powyższe dane w pełni odpowiadają danym, jakimi P. H. posługiwał się prowadząc na własny rachunek pozarolniczą działalność gospodarczą pod firmą (...) P. H. w M.. Jednocześnie nie można podzielić stanowiska organu rentowego, że na podstawie treści tego pisma P. H. nie mógł uzyskać przekonania, że nie posiada niepodlegających umorzeniu należności warunkujących umorzenie należności określonych

w pkt I decyzji z dnia 11 czerwca 2015 roku, nr 28, albowiem w piśmie tym posłużono się nr NIP (...), właściwym wyłącznie dla prowadzonej przez niego pozarolniczej działalności gospodarczej, nie wspominając o niepodlegających umorzeniu zaległościach składkowych wynikających z prowadzenia przez niego spółki cywilnej, gdzie posługiwał się nr NIP (...). Jak wprost wynika z treści pisma odwołującego z dnia 18 czerwca 2015 roku, domagał się on udzielania informacji, jakie niepodlegające umorzeniu należności musi uregulować w terminie 12 miesięcy od uprawomocnienia się decyzji nr (...), aby doszło do umorzenia należności wskazanych w pkt I tej decyzji. Tym samym organ rentowy

zobowiązany był udzielić P. H. informacji o wszystkich niepodlegających umorzeniu należnościach, warunkujących umorzenie należności wskazanych w decyzji nr (...).

Powyższe wynika wprost z treści przepisu art. 9 k.p.a., zgodnie z którym **organy administracji publicznej są obowiązane do należytego i wyczerpującego informowania stron o okolicznościach faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie ich praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania administracyjnego**. Organy czuwają nad tym, aby strony i inne osoby uczestniczące w postępowaniu nie poniosły szkody z powodu niezajomości prawa, i w tym celu udzielają im niezbędnych wyjaśnień i wskazówek.

Nie ulega wątpliwości, że wpływ na prawa i obowiązki odwołującego określone w decyzji warunkowej z dnia 11 czerwca 2015 roku miały wszystkie niepodlegające umorzeniu zaległości jakie na dzień jej wydania posiadał, a tym samym taki właśnie powinien być zakres informacji udzielonej mu przez organ rentowy.

Zdaniem Sądu Okręgowego niewywiązanie się przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z nałożonego na niego ustawą obowiązku, nie może rodzić negatywnych konsekwencji po stronie odwołującego, który w kontekście treści decyzji z dnia 11 czerwca 2015 roku oraz pisma organu rentowego z dnia 17 lipca 2015 roku, mógł pozostawać w uzasadnionym okolicznościami sprawy przekonaniu, że nie posiada niepodlegających umorzeniu należności, warunkujących umorzenie należności określonych w pkt I decyzji ZUS z dnia 11 czerwca 2015 roku, nr 28. Dodatkowo należy podkreślić, że ubezpieczony prowadzący w różnych okresach działalność gospodarczą w dwóch różnych formach, mógł nie mieć na tyle dużej świadomości prawnej, aby wiedzieć, że zaległości składkowe wynikające z jednej z tych działalności, rzutują na jego prawa i obowiązki wynikające z drugiej z nich. Negatywnym konsekwencjom takich sytuacji zapobiegać ma treść przywołanego powyżej przepisu art. 9 k.p.a., który w zdaniu drugim nakłada na organy administracyjne, a więc także ZUS, **obowiązek** czuwania, aby strony uczestniczące w postępowaniu nie poniosły szkody z powodu niezajomości prawa.

W konsekwencji zaniedbania przez organ rentowy powyższego obowiązku, jego pismo z dnia 17 lipca 2015 roku wprost wprowadzało P. H. w błąd co do jego obowiązków. Tym samym wyciąganie obecnie przez ZUS z tego pisma negatywnych dla odwołującego konsekwencji, stanowi naruszenie wyrażonej w art. 8 k.p.a. zasady prowadzenia przez organy administracji publicznej postępowania w sposób budzący zaufanie jego uczestników do władzy publicznej.

Z powyższych względów oraz przy uwzględnieniu, że w dniach 6 i 20 września 2018 roku P. H. uiszczył niepodlegające umorzeniu należności warunkujące umorzenie należności określonych w pkt I decyzji z dnia 11 czerwca 2015 roku, nr 28, zaskarżoną decyzję z dnia 30 października 2017 roku, nr (...) należy uznać za wadliwą.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy, na mocy art. 477¹⁴ § 1 i 2 k.p.c. oraz przepisów powołanych w treści niniejszego uzasadnienia, orzekł jak w sentencji wyroku.

Na mocy art. 102 k.p.c. Sąd Okręgowy odstąpił od obciążenia odwołujących kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego w zakresie oddalonych odwołań. Sąd wziął pod uwagę wyjaśnienia odwołujących, że w toku postępowania o umorzenie składek zasięgaliby opinii księgowej i prawnika co do zakresu wymaganych od nich w tym postępowaniu czynności. Wprawdzie na skutek tych porad odwołujący w końcowym efekcie nie dopełnili wszystkich niezbędnych czynności, tj. nie ustalili w jakiej wysokości winni uiszczyć składki niepodlegające umorzeniu, ale uczynili to pozostając w zaufaniu co do prawidłowości udzielanych im porad przez osoby, które uznawali za specjalistów w przedmiotowej dziedzinie. Powyższe nie mogło skutkować zmianą zaskarżonych decyzji co do których sąd oddalił odwołania, ale może zostać uznane za wypadek szczególnie uzasadniony w rozumieniu art.102 k.p.c.